

Attālinātā darba ietekme uz produktivitāti Latvijā

Oļegs Barānovs

Latvijas Zinātņu akadēmijas Eiropas Politikas pētījumu institūta vadošais pētnieks

2021.gada 13.oktobris

SATURS

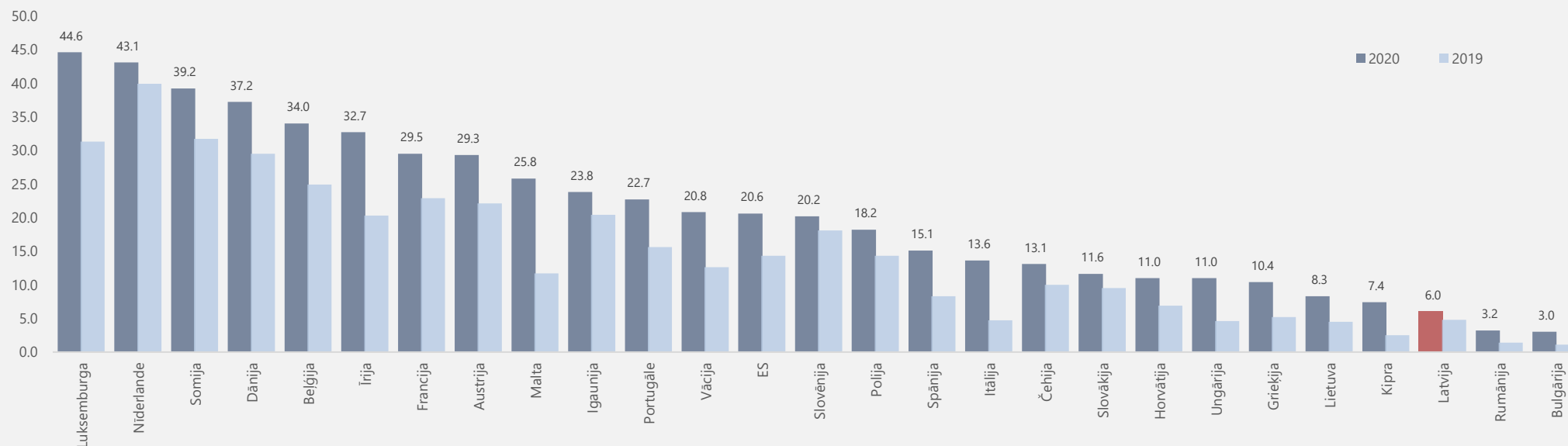

- ➔ Attālinātā darba attīstības tendences
- ➔ Attālinātā darba ietekme uz produktivitāti
- ➔ Politikas izaicinājumi un virzieni attālinātā darba produktivitātes veicināšanai

COVID-19 PANDĒMIJAS IETEKMĒ ATTĀLINĀTAIS DARBS EIROPAS SAVIENĪBĀ IR BŪTISKI PIEAUDZIS

Attālinātā darbā nodarbinātie ES dalībvalstīs

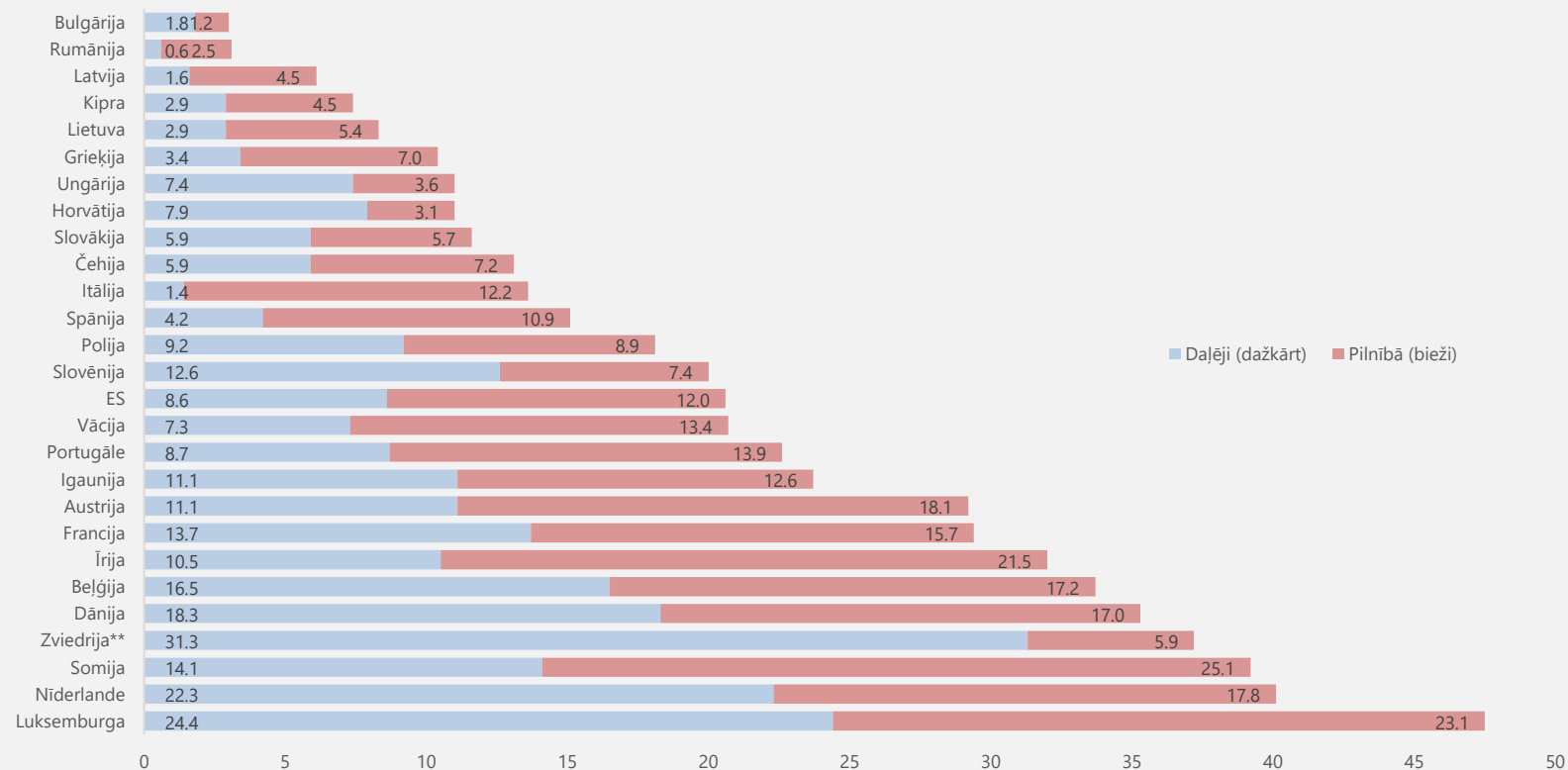
(% no kopējā nodarbināto skaita vecumā no 15 līdz 64 gadiem)

Avots: EUROSTAT

ATTĀLINĀTĀ DARBA REŽĪMS BŪTISKI IETEKMĒ NODARBINĀTO SKAITA ĪPATSVARU KOPĒJĀ NODARBINĀTO SKAITĀ

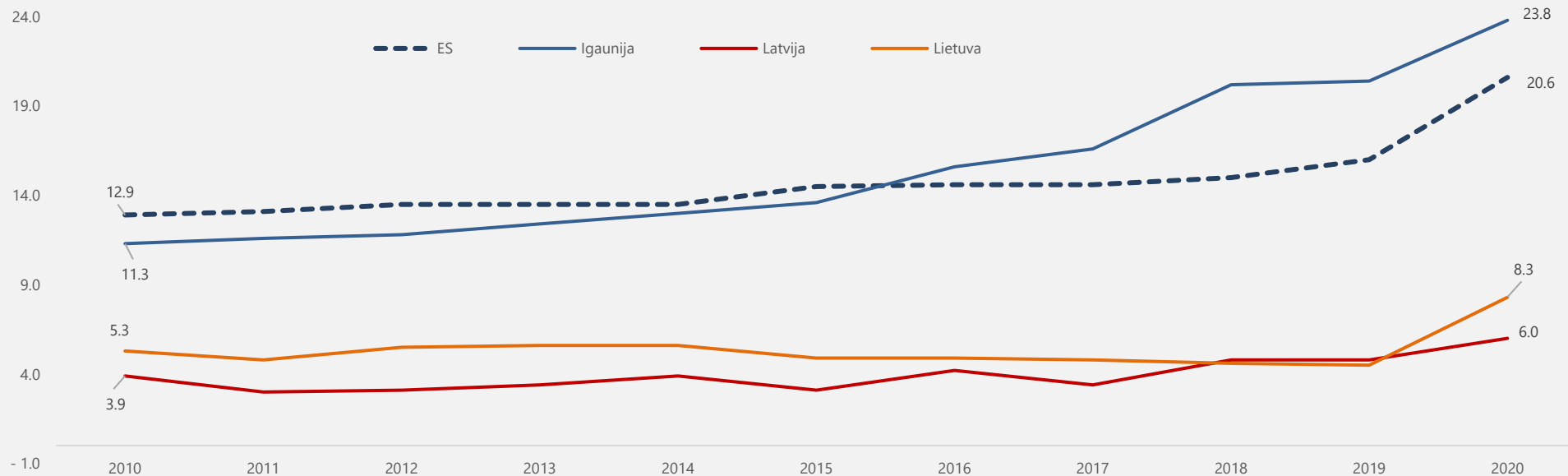
Pilnībā (bieži) un daļēji (dažkārt) attālinātā darbā nodarbinātie ES dalībvalstīs 2020.gadā
 (% no kopējā nodarbināto skaita vecumā no 15 līdz 64 gadiem)

Avots: EUROSTAT, ar * atzīmētie 2019.gadā

ATTĀLINĀTAIS DARBS LATVIJĀ TIEK MAZĀK IZMANTOTS NEKĀ VIDĒJI EIROPAS SAVIENĪBAS DALĪBVALSTĪS

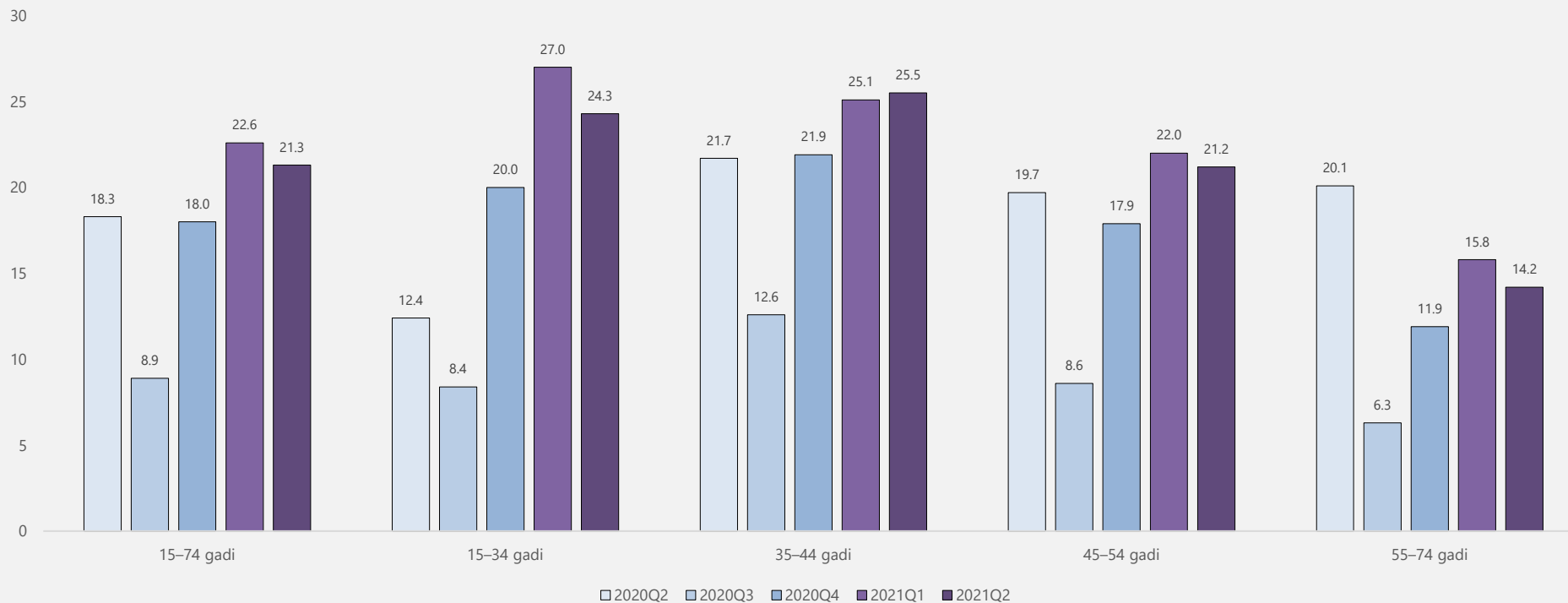
Attālinātā darbā nodarbinātie Baltija valstīs un vidēji ES dalībvalstīs
(% no kopējā nodarbināto skaita vecumā no 15 līdz 64 gadiem)

Avots: EUROSTAT

ATTĀLINĀTAIS DARBS LATVIJĀ SVĀRSTĀS ATBILSTOŠI EKONOMIKAS REAKCIJAI UZ COVID-19 PANDĒMIJAS VIĻŅIEM

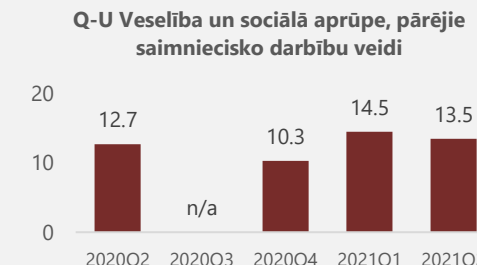
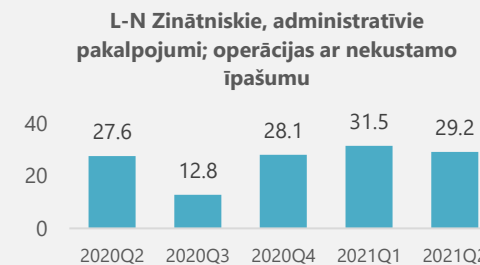
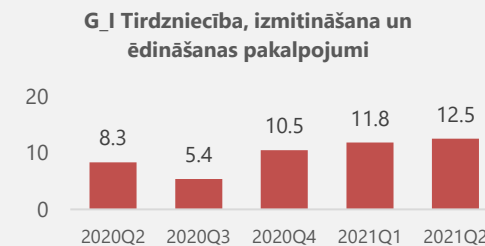
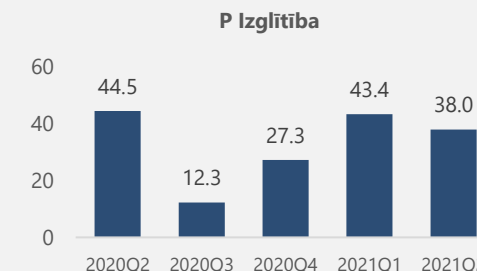
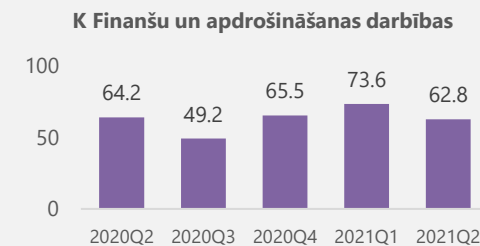
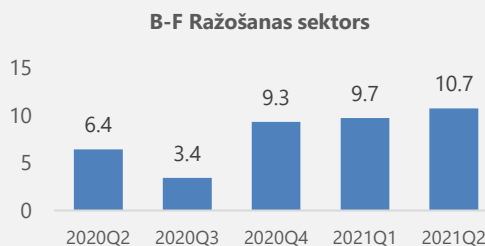
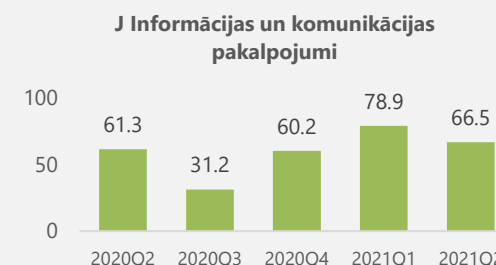
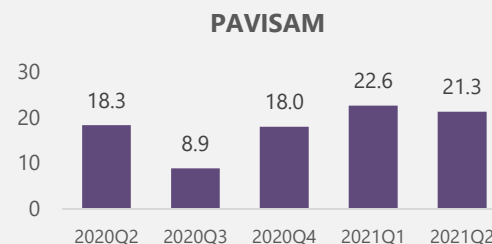
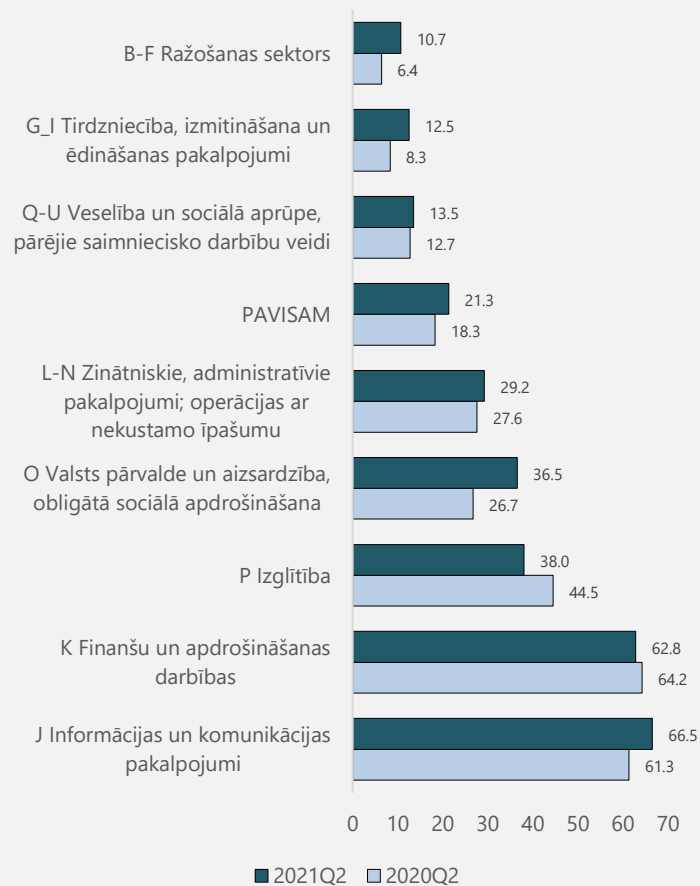
Attālināti strādājošo darbinieku (darba ņēmēju) īpatsvars attiecīgā darba ņēmēju vecuma grupā Latvijā 2020.-2021. gadā ceturkšņu griezumā
(% no kopējā nodarbināto skaita)

Avots: CSP

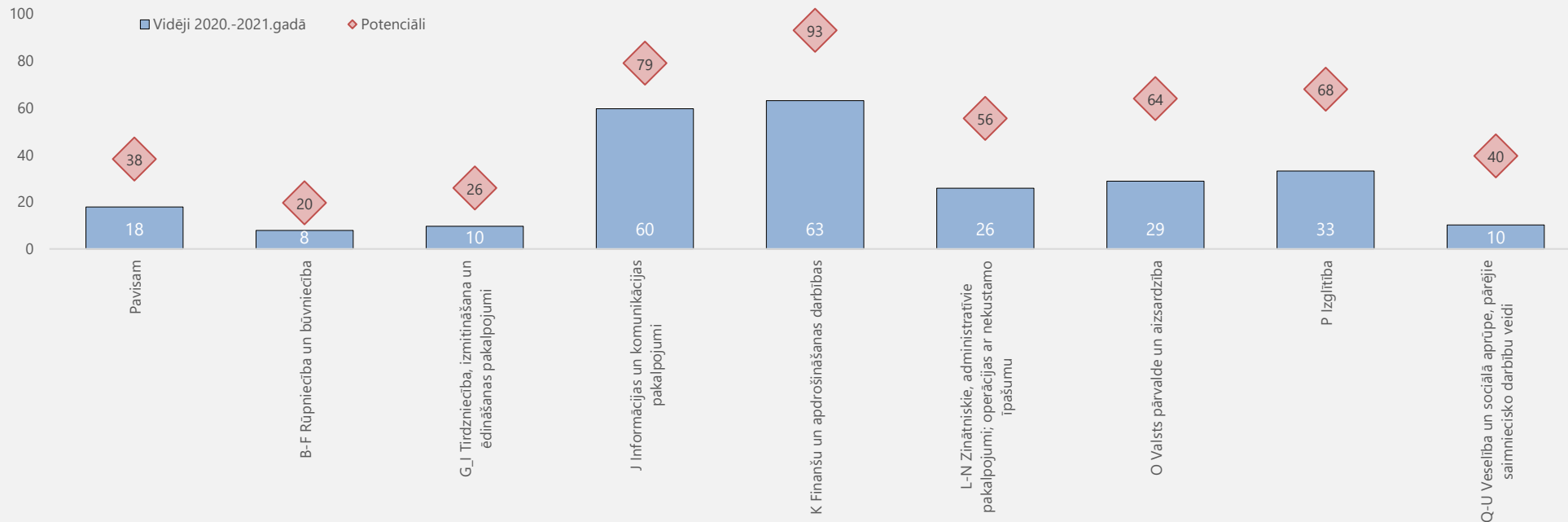
IESPĒJAS STRĀDĀT ATTĀLINĀTI BŪTISKI ATŠĶIRAS NOZARU GRIEZUMĀ

Attālināti strādājošo darbinieku (darba ņēmēju) īpatsvars attiecīgā saimnieciskās darbības veida strādājošo darbinieku (darba ņēmēju) kopskaitā Latvijā 2020.-2021. gadā ceturkšņu griezumā (procentos)

LATVIJĀ VĒROJAMA RELATĪVI LIELA PLAISA STARP ATTĀLINĀTI STRĀDĀJOŠO UN POTENCIĀLI IESPĒJAMO ATTĀLINĀTĀ DARBĀ NODARBINĀTO SKAITU

Attālināta darba potenciāls un attālināti strādājošo daļa 2020.-2021. gadā vidēji ceturksnī
Covid-19 pandēmijas laikā Latvijā
(% no nozarē strādājošo kopskaita)

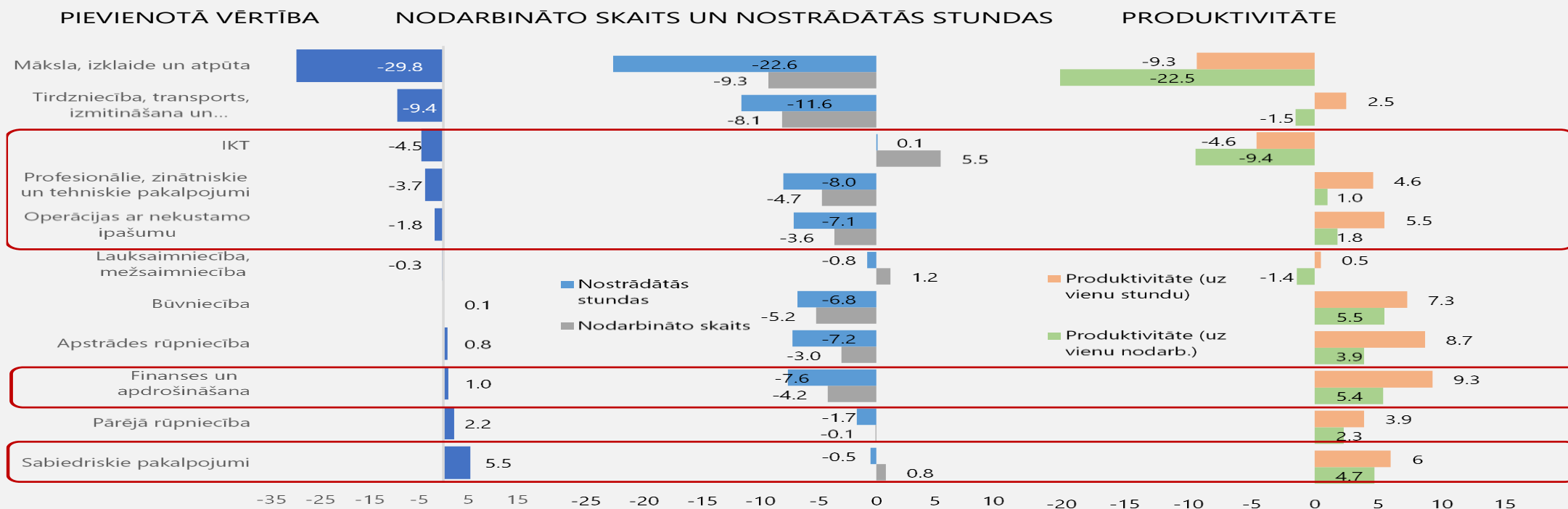
Avots: autoru aprēķins

COVID-19 PANDĒMIJAS LAIKĀ PRODUKTIVITĀTE IR PIEAUGUSI GANDRĪZ VISĀS NOZARĒS

Pievienotās vērtības, nodarbināto skaita, nostrādāto stundu un produktivitātes izmaiņas nozaru griezumā Latvijā

(izmaiņas (2020.g.2.cet. – 2021.g. 2.cet.) pret 2019 gadu, vidēji ceturksnī, procentos)

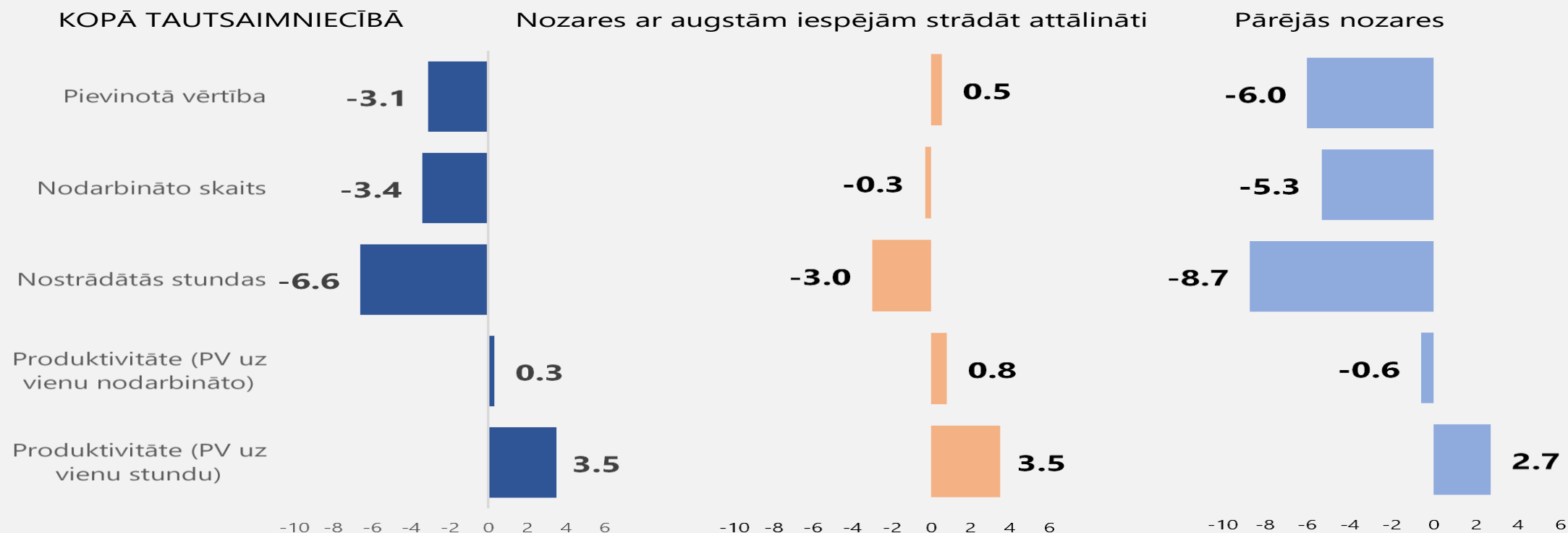
Nozares ar augstu attālināta darba iespēju

Avots: autoru aprēķins balstīts uz CSP datiem

COVID-19 PANDĒMIJAS LAIKĀ NOZARES AR AUGSTĀM IESPĒJĀM STRĀDĀT ATTĀLINĀTI UZRĀDA LABĀKU SNIEGUMU

Pievienotās vērtības, nodarbināto skaita, nostrādāto stundu un produktivitātes izmaiņas nozaru griezumā Latvijā

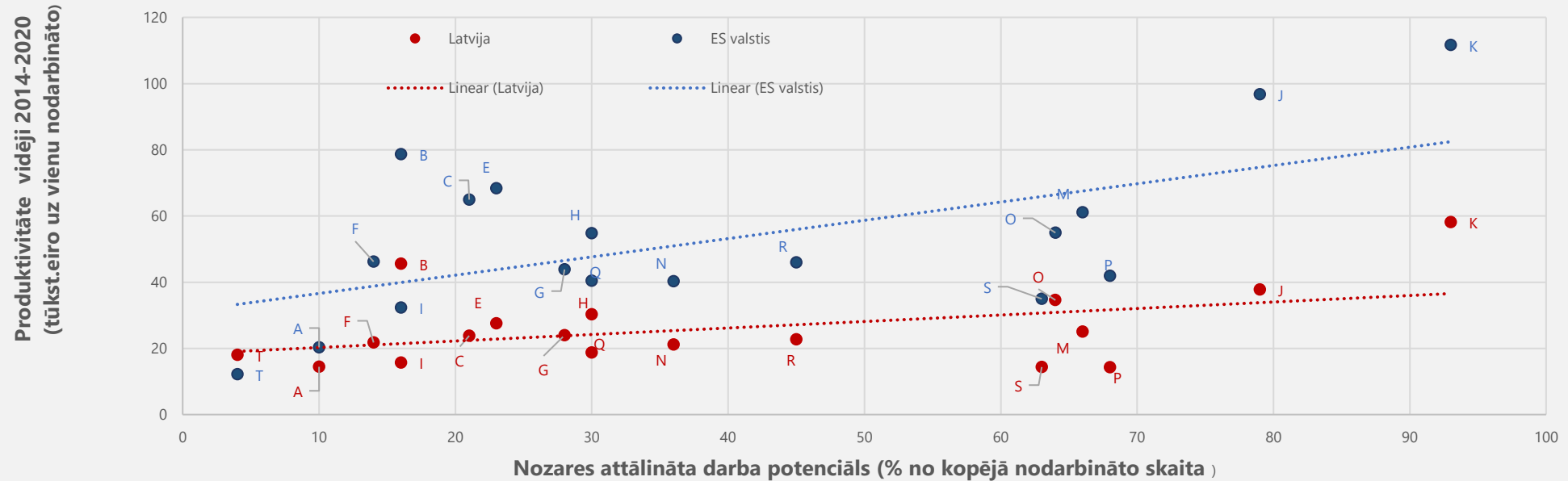
(izmaiņas (2020.g.2.cet. – 2021.g. 2.cet.) pret 2019 gadu, vidēji ceturksnī, procentos)

Avots: autoru aprēķins balstīts uz CSP datiem

NOZARĒS AR LIELĀKĀM IESPĒJĀM PIEMĒROT ATTĀLINĀTĀ DARBA REŽĪMU IR AUGSTĀKS PRODUKTIVITĀTES LĪMENIS

Produktivitātes līmenis nozarēs ar dažādu attālināta darba potenciālu Latvijā un vidēji ES

Avots: EUROSTAT. Saīsinājumi: A- Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība; B- leguves rūpniecība un karjeru izstrāde; C- Apstrādes rūpniecība; E- Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija; F- Būvniecība; G- Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; H- Transports un uzglabāšana; I- Izmīnāšana un ēdināšanas pakalpojumi; J- Informācijas un komunikācijas pakalpojumi; K- Finanšu un apdrošināšanas darbības; M- Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi; N-Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība; O-Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana; P- Izglītība; Q-Veselība un sociālā aprūpe; R Māksla, izklaide un atpūta; S-Citi pakalpojumi; T-Mājsaimniecību kā darba devēju darbība; pašpatēriņa preču ražošana un pakalpojumu sniegšana individuālajās mājsaimniecībās.

ATTĀLINĀTĀ DARBA PRODUKTIVITĀTE ATKARĪGA NO TIESISKĀ REGULĒJUMA UN DARBA ORGANIZĀCIJAS

- ➔ **Attālināta darba tiesiskais regulējums** (attālinātā darba pamatnoteikumu iekļaušana sociālo partneru koplīgumos, «slēptās virsstundas», darba ņēmēju izmaksu segšana saistībā ar darbu ārpus biroja, regulējums par darba vides nodrošināšanu)
- ➔ **Attālinātā darba organizācija** (detalizētas vadlīnijas darbinieka produktivitātes mērīšanai)
- ➔ **Piemērota darba vide** (IKT aprīkojums)
- ➔ **Atbalstoša sociālā infrastruktūra** (bērnu aprūpes iespējas)
- ➔ **Labākās pārvaldības prakses izplatīšana**

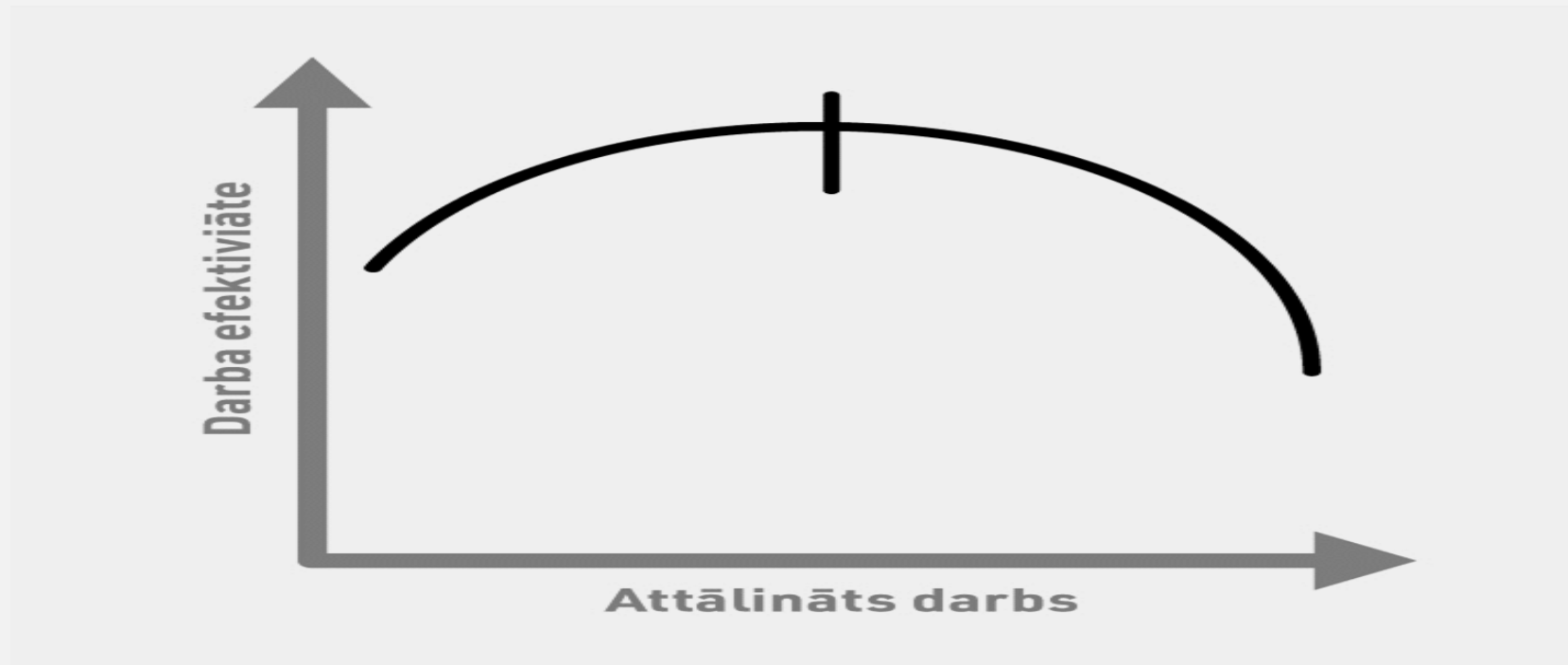
ATTĀLINĀTĀ DARBA PRODUKTIVITĀTE ATKARĪGA NO DIGITĀLAJĀM PRASMĒM UN IKT INFRASTRUKTŪRAS

- ➔ **Digitālās prasmes** (pusei Latvijas iedzīvotāju trūkst digitālo pamatprasmju)
- ➔ **Sakaru un IKT infrastruktūra** (Latvijā mājsaimniecību fiksētās platjoslas pārklājums atpaliek no ES vidējā rādītāja, izveidojusies digitālā plaisa starp pilsētu un laukiem)
- ➔ **Uzņēmumu digitalizācija** (digitālo tehnoloģiju integrācija uzņēmumos Latvijā ir krietni zem ES vidējā līmeņa)
- ➔ **Datu aizsardzība** (privātuma tiesības, aizsardzība no kiberuzbrukumiem)
- ➔ **Valsts pārvaldes saziņas forma ar privātpersonām** (jauna saziņas forma videokonference)

ATTĀLINĀTS DARBS RADA GAN DAUDZ IEGUVUMUS, GAN ARĪ PROBLĒMAS UN IZAICINĀJUMUS

Attālinātais darbs un darbinieku efektivitāte

Avots: OECD

Nākotnes izaicinājums ir atrast optimālo proporciju starp attālināto un “tradicionālo” darbu. Viens no risinājumiem - darbinieki dažas dienas mēnesī ir kopā birojā. Pieeja, kad darbinieki velta nelielu daļu laika jaunu ideju izstrādei kopā ar kolēģiem, faktiski var būt produktīvāka nekā tas bija iepriekš

procrastination

productivity